

Lezing OT: 2 Koningen 4:1-7

1 Op een keer riep de vrouw van een van de profeten Elisa's hulp in: 'Mijn man, uw dienaar, die zoals u weet altijd groot ontzag had voor de HEER, is gestorven. Nu zal mijn schuldeiser komen en mijn twee kinderen als slaven meenemen.'

2 'Wat kan ik voor u doen?' vroeg Elisa. 'Vertel me eens, wat hebt u nog in huis?' 'Alleen een kruikje olie, heer,' antwoordde ze, 'verder niets.'

3 Toen zei Elisa: 'Ga bij uw burens kruiken en kannen te leen vragen, lege, zoveel als u er krijgen kunt.'

4 Als u weer thuiskomt, doe dan de deur achter u en uw kinderen dicht en giet uw olie in die kruiken en kannen over; telkens als er een vol is, neemt u een volgende.'

5 Thuisgekomen sloot de vrouw de deur achter zich. Terwijl haar kinderen haar de kruiken en kannen een voor een aangaven, goot ze de olie over.

6 Toen ze allemaal vol waren en ze haar zoon vroeg haar de volgende aan te geven, antwoordde hij: 'Er zijn er geen meer.' Toen hield de olie op te vloeien.

7 De weduwe ging terug naar de godsman en vertelde hem wat er gebeurd was. 'Die olie moet u verkopen om uw schuld af te betalen,' zei hij. 'En van wat er overblijft, kunnen u en uw kinderen leven.'

Lezing OT: 2 Koningen 4:38-44

38 Elisa ging terug naar Gilgal. Er heerste in die tijd weer hongersnood in het land. Toen hij een keer met de leden van de profetengemeenschap bijeen zat, droeg hij zijn knecht op een grote kookpot op het vuur te zetten en een warm gerecht voor hen te bereiden.

39 Een van de profeten ging buiten eetbare planten zoeken. Hij vond een wilde kruipplant, een kolokwint, en plukte daarvan zoveel vruchten als hij in zijn kleed kon meedragen. Toen hij terugkwam sneed hij de vruchten in stukjes en deed ze door het gerecht in de pot; ze wisten namelijk niet wat het was.

40 Het gerecht werd rondgediend, en zodra ze ervan proefden schreeuwden ze uit: 'Godsman, de dood zit in de pot!' Ze konden geen hap door hun keel krijgen.

41 Toen zei Elisa: 'Breng me wat meel.' Hij strooide wat meel in de pot en zei: 'Schep iedereen opnieuw op. Nu kunnen ze ervan eten.' En inderdaad, de bittere smaak was volkomen verdwenen.

42 Op een keer kwam iemand uit Baäl-Salisa Elisa opzoeken. Hij bracht twintig gerstebroden voor de godsman mee, gebakken van meel uit de nieuwe oogst, en een zakje vers graan. Elisa droeg zijn bediende op dit als maal aan de profeten voor te zetten.

43 Toen de bediende protesteerde dat het beslist niet genoeg was voor honderd personen, zei Elisa nogmaals: 'Zet het de profeten voor, ze zullen er een maaltijd aan hebben. Want dit zegt de HEER: Ze zullen ervan eten en nog overhouden ook.'

44 Toen zette zijn bediende het de profeten voor, en zij aten ervan en hielden nog over, zoals de HEER had gezegd.

Gemeente van Onze Heer Jezus Christus,

De bijbellezing van vanmorgen spreekt van één en al verval en aflopende zaken.

Eerst een weduwe die schulden heeft en die bang is dat de schuldeisers haar zonen tot slaven gaan maken. Einde verhaal, denk je dan.

Dan een hongersnood waarbij collegaleerlingen van Elisa toch maar wat gaan koken -kruipplanten, kolokwinten- maar dan uitroepen: de dood is in de pot! Einde verhaal, denk je weer.

Tenslotte Elisa die beveelt om het weinige brood uit te delen aan een grote menigte van 100 en dan die collega's die zeggen: dat kan niet, dat is niet genoeg! Weer einde verhaal, lijkt het.

Allemaal verhalen in situaties van 'op sterven na dood'.

Het is een beetje de situatie waarin veel kerken verkeren op sommige plaatsen en zoals dat in onderzoeken o.a. van het Sociaal Cultureel Planbureau naar voren komt: een kerk die er bijna niet meer is over 30 jaar; einde verhaal, op sterven na dood.

En als je dan ook nog eens leest dat 6% van de dominees het allemaal niet meer gelooft...

Tegen dat doemdenken schreef de synode een rapport: leren leven van de verwondering

Daarin staat letterlijk: 'Niet neergang maar geloof in de kracht van het woord dient het leven van de kerk te bepalen; we moeten weg van het verlamdende gevoel dat de kerk een aflopende zaak zou zijn'.

En het rapport wijst dan wegen om als kerk weer volop missionair te zijn en te getuigen in woord en daad van de Levende God.

Elisa, de profeet kan ons daar vanmorgen denk ik bij helpen.

We staan stil vooral bij de eerste van de drie situaties van 'einde verhaal'.

Over dat ene kruikje olie waarmee een huis vol met kannen en kruiken werd gevuld.

Ik hoor nog mijn vader vertellen hoe hij hier een preek over heeft gehoord van een predikant die het er geweldig moeilijk mee had om uit te leggen wat er nu precies gebeurde en toen zei: 'gemeente, het zat 'em in de olie, het was geen gewone olie, maar het was wonderolie'.

Met zulke uitspraken krijg je de mensen wel aan het lachen, maar krijg je ze niet op het goede spoor en eerder op het verkeerde been. Zo leer je niet leven van de verwondering.

Wonderen zijn in de Bijbel altijd tekenen, signalen, die iets van het Rijk van God duidelijk willen maken: zo gaat het toe als God het voor het zeggen heeft.

En zo willen we dit verhaal dan ook lezen.

Het gaat over een weduwe-vrouw, die naar de profeet Elisa gaat en om hulp roept.

Die weduwe-vrouw staat symbool voor het volk Israël: hoe moeilijk heeft dat volk het niet gehad -verdrukt- en waren de volken rondom niet als die schuldeiser? Maar je kan denken aan alle weduwe-vrouwen.

Of laten we het toepassen op de kerk -heeft die ook niet iets van een weduwe-gestalte?

Is ze niet bedreigd in haar voortbestaan, staat haar nageslacht, haar toekomst niet op het spel?

De schuldeisers staan op de stoep van de kerk: allerlei onbetaalde rekeningen worden ons getoond....Joden, vrouwen, minderheden....

Op deze startzondag behorend tot zo'n kerk, vraag je je af, waar begin ik eigenlijk aan, wat voor zin heeft het allemaal?

Luister dan naar dit verhaal.

De weduwe wendt zich tot Elisa, zijn naam betekent 'God is redding' en dat is navolgenswaardig; wij mogen ons tot God wenden.

Je mag weten bij wie je moet zijn, maar je moet ook weten wat je moet vragen.

Opmerkelijk is dat deze vrouw niet vraagt of haar man uit de dood mag terugkomen; ze loopt dus niet weg uit de werkelijkheid.

Toegepast op de kerk: wij moeten niet vragen, of het kerkelijk leven van vroeger terug mag komen, dat kan niet. Je moet ook mensen niet benaderen zoals men vroeger deed, via de zeepkist. Dat is voorbij.

Deze vrouw vraagt om verlossing in de situatie waarin ze nu verkeerde, een helpende hand zodat ze hier en nu verder kan leven, opgeademd, geïnspireerd.

De juiste vraag is: hoe kan mijn situatie, onze gemeente van nu gebruikt worden, dienstbaar worden aan het Rijk van God.

Dus niet zeuren over vroeger en over straks, het gaat om het uur 'nu'. Wat is daarin geboden?

Elisa zegt: 'vertel me eens, wat hebt u nog in huis?'

Dat is een heel opmerkelijke vraag.

Kijk, Elisa had die vrouw ook geld kunnen geven, maar geld lost niet alle problemen op.

Natuurlijk kan ook de kerk niet zonder financiën functioneren (vwb, missionair werk, giften), maar het is ook niet alles.

Elisa had ook kunnen zeggen: 'mens wat heb je het moeilijk'. Maar ook dat is niet oplossend.

Het is goed om iets van meeleven te ervaren, maar een mens moet ook weer niet in zelfmedelijden blijven steken.

Ook als kerk niet! Het zou een slechte zaak zijn als ik vanaf de kansel u allen over bol aaide en zou zeggen: wat leven toch in een moeilijke tijd en wat hebben we het druk en wat is het moeilijk om te kiezen uit het vele. En ik snap wel dat u het wel eens er bij laat zitten.

Dat klinkt verdraagzaam, maar het is niet de weg van de man Gods.

Elisa, de man Gods zegt: vertel me eens, wat heb u nog in huis?

Het is hetzelfde wat ik in verpleeghuizen en revalidatiecentra de hulpverleners tegen de patienten hoor zeggen: zie eens wat u kan en nog heeft! Fixeer u niet op wat ontbreekt

Elisa vraagt haar, lokt haar uit om te vertellen wat ze heeft! En dat te laten zien en dat is echt pastoraal.

De ander zelf laten ontdekken, zelf laten formuleren wat hij/zij in huis heeft. Niet kleinerend en bevoogdend en afhankelijk makend, maar ruimte scheppend, verleidend.

Dat is de vraag ook aan ons als gemeente, aan ieder persoonlijk: wat heb je in huis. Houd dat niet achter, kom er mee te voorschijn! Kerk, staar niet op wat ontbreekt, maar gebruik wat je hebt gekregen!

Deze vraag hebben we ook voorgelegd aan enkele groepen en commissies in de gemeente: wat hebben jullie nu in huis, formuleer dat nu eens en ze zullen u uitdagen om te kijken wat u in huis hebt....

En wat de weduwe-vrouw zegt met dat kruikje olie is eigenlijk: ik heb niet veel, ik heb gebrek en misschien denken wij dat ook wel eens van onszelf.

Maar Elisa zegt dan: je hebt alleen een kruikje olie, dat is wat, verwonder je daarover en ga daarmee dan aan de slag.

Haal nu eens bij je burens kruiken en kannen vandaan en vul ze..

Hier staat een tafel vol met kannen en kruiken; ze symboliseren de huisraad in deze gemeente: jeugdwerk, V&T, ZWO, 50+, Oec. Werkgroep, vrouwengroep, maar er is veel meer...

De middelen die we gebruiken komen overal vandaan -bij de burens- d.w.z. we maken gebruik van het vormingswerk, van marketing, van bestuurskunde, van de it sector. We maken gebruik van moderne middelen.

Die hebben we inderdaad bij de 'burens' geleend.

Dat is niet erg, is geen zonde

Want het gaat erom of er veel spirit in al die huisraad zit: olie, daar gaat het om! Anders zijn het lege hulzen, organisatie op papier, maar niet geolied, niet geïnspireerd.

Elisa trof een heel huis vol met vaatwerk aan met maar één kruikje olie

Was dat genoeg? Wij denken van niet

Maar toch, de vrouw sloot de deuren zoals eens bij Noach en de ark en in het verborgene gebeurde het.

De olie hield niet op te stromen: haar huis werd een groot tankstation.

De kerk als een tankstation met een energiebron die nooit op raakt en gratis wordt verstrekt.

Die kannen en kruiken, is dat ook de liturgie, de sacramenten, de verkondiging, het diaconaat, de theologie, de ambten en de rituelen, de planning?

En de olie is dat niet de Heilige Geest, de gaven van de Geest en moet alles in de gemeente niet doorstroomd worden met de kracht van de Heilige Geest?

Wat hebben we in huis aan gaven en geloof?

In het rapport leren leven van de verwondering staan 12 uitgangspunten voor beleid, zeg maar 12 vaten waaruit we mogen tappen:

Die noem ik nu niet. Kunt u nalezen en horen op een groothuisbezoek over het thema leren leven van de verwondering.

Maar ik verklap al wel dat we als kerkenraad uit die 12 de voor ons belangrijkste uitgekozen: geloofsverdieping (groeien in geloof), geloofsoverdracht (meedelen wat je gelooft), jeugd en jongeren en kerk in de samenleving

Ga, straks eens na hoe je geloof verdiept kan worden m.b.v. V&T, wat er voor jongeren niet wordt gedaan bij JWC, hoe we als kerk wat betekenen naar buiten toe (ZWO)

Het gaat erom dat het kerkenwerk onder stroom komt te staan en daarbij ben jij nodig.

Leuk om gisteren -zaterdag - in de kerk zoveel bedrijvigheid tegen te komen: 60 kinderen, 40 musical mensen, 40 mensen van Thalheim... het leeft!

Maar ben jij er ook vanavond met Youth alpha en maandag met Rock Solid en de komende tijd bij de kringen van vorming en toerusting...?

Jouw en uw inbreng en deelname is belangrijk: het kleine beetje olie, het kleine beetje meel in het 2^e verhaal, de weinige gerstebroden in het 3^e

Uiteindelijk moeten de volgestroomde vaten verkocht worden.

Naar de kerk toe, zou ik daarvan willen zeggen: onze allereerste opdracht is datgene wat we hier hebben delen met anderen.

Leer leven van de verwondering

Gods wonderen zijn vaak een bewustmaking en vermenigvuldiging van onze mogelijkheden.

In de staat Israel is er dit gevleugeld woord: Wie realist wil zijn moet in wonderen geloven.

Wie in de kerk realist wil zijn moet in wonderen geloven.

Ga aan de slag met het weinige dat je hebt, vult de vaten met water horen we ook later bij de bruiloft te Kana en er ontstaat overvloed.

Ga maar aan de slag, Jezus Christus staat garant met zijn leven en sterven, dus ga maar staan in de geschiedenis van Gods reddend handelen.

Amen